

Mirador

Jordi Llavina

El sabadellenc Josep-Ramon Bach quan va guanyar el Recull de Blanes ■ LAURA PORTAL

Adeu a J.R. Bach

“Sóc un escriptor invisible en un país invisible que escriu en una llengua que agonitza.” Són paraules del malaguanyat Josep-Ramon Bach, extrems d’un dels seus llibres més recomanables, *L’enunciat* (2011): 666 aforismes en què reflexionava, sovint amb cru escepticisme, sobre l’ofici d’escriure, entre altres assumptes. Va ser, per damunt de tot, poeta. Un poeta que no es va cansar mai d’experimentar, de temptar l’inefable: “El poema és un mirall que reflecteix fins i tot les imatges invisibles.” Ell mateix va recórrer a la fórmula foixiana de l’*investigador en poesia* per presentar-se. Un poeta, a més, que volia ser entès, que va defugir sempre el trobar *clus* i la metafísica: “Moltes vegades, en l’anomenada *poesia metafísica* s’hi amaga una manca de talent.”

Josep-Ramon Bach era un home afaible, no gens malejat per les misèries ni les envegetes de tanta gent del ram. Per sort, com a autor anava a la seva. Va practicar una lírica de to volgudament menor, sense mica d’afectació, que se sentia còmoda a l’empara de tradicions com la xinesa o l’africana, en què el jo s’esborra i la naturalesa hi bateja amb exquisida sensibilitat. Títols seus com *L’ocell imperfecte* (1996), *Viatge al cor de Li Bo* (1997) o *Ploma blanca. Poesia oral africana* (1999) continuen acompanyant-nos amb el seu vers gràcil. Ens donà el personatge memorable de Kosambi, un narrador de contes africà que defensava el somni i era partidari de viure sempre harmònicament amb els elements. Fent de mestre, un dia pregunta a un nen què és el temps. Aquest li respon que és una tortuga fent tómb al voltant de la soca d’un arbre. Kosambi aprova la sentència, però ell entén que el temps, més aviat, és una llebre. Un cop vaig descobrir l’obra d’aquest escriptor singular com una “poètica de la transparència i la profunditat”.

Hi havia transgressió en el seu vers. La poesia era la seva passió. *Caim* (2015) és un dels llibres d’ell que prefereixo. La tràgica figura fraticida de la pàgina bíblica serveix al poeta per reflexionar sobre el mal, però també sobre la injustícia, la crueltat, l’odi, l’exploació humana, el dolor, la mort o la compassió. El jo líric es torna un “fòsil sagnant” que es revolta contra “el fanatisme i la intolerància”. I, tanmateix, a pesar de la fonda i fosca substància del llibre, pesa la raó d’*El poema*: “Els versos, / com murs de pedra picada, / edificaran els polsos / de la raó i del sentiment / i, en veu alta, diran / el nom de la vida”.

Era –és!– un poeta atípic. Amant de la peça menor ben feta, del poema basat en el gest lluminós, en la imatge sempre reveladora. La del sabadellenc és una literatura antièpica, amb una neta vocació simbòlica. De vegades, recorda Brossa. Hi ha, en tot el que va escriure, com un afany de puresa. Més ben dit, la mirada que imposen els seus versos és una mirada enganyosament pura. *Reliquiari* –una obra dels setanta, recuperada el 2008– contenia estampes tan suggeridores com aquest *Còctel de mar*, que em recorda les peces d’un breu bestiari de Paul Éluard: “Aixelles de musclo. / Teranyines de barca. / Brandada de vent. / Tisores de cranc. / Ungles de llagosta.”

A *Versions profanes* (2010) mostrava aquella “nostàlgia que la vida primitiva exerceix en mi”. L’obra feia un recorregut per Lapònia, la Xina, l’Índia, i incloïa tot de “textos trobats que se’m van mostrar com per art d’encanteri”. Li agradava molt jugar, amb els seus llibres i versos! Els seus ulls conservaven l’esclat i la puresa de la mirada del nen. “Tots els poemes haurien de ser la premonició d’un miracle”, va escriure. I també: “Un bon poema és com una petjada en el fang que el temps ha de convertir en pedra.” ■

www.clubdelsubscriptor.cat

972 18 64 45

De dilluns a dijous,
de 8 del matí a 3 de la tarda,
i divendres
de 8 del matí a 2 de la tarda

OFERTA 2x1
LIMITADA

DINOSFERA

C. de les Escoles, s/n
Coll de Nargó
(Alt Urgell)

Preu de
l’entrada: 3,50 euros

Cal presentar
la targeta
directament
a la taquilla

PENSEM.
(PAUSA).
A LA MERDA!

Una crida a engegar-ho tot a rodar
i viure la vida

Temporada Alta

Teatre de Salt,
divendres 27 de març,
a les 9 del vespre

OFERTA 2x1
LIMITADA
Preu de l’entrada: 20 euros

Per a reserves, cal trucar al 972 18 64 45

2x1 LIMITADA

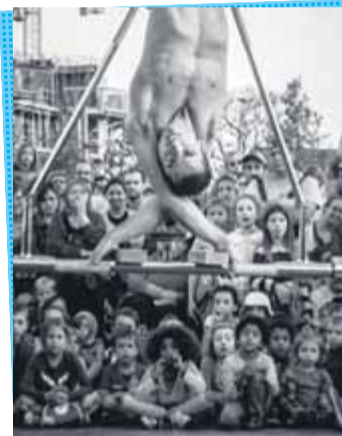
CASTELL
TEMLER
DE GARDENY

Turó de Gardeny, s/n de
Lleida

Tots els caps
de setmana i festius,
de 10 a 2/4 de 2
del migdia

Preu de l’entrada: 2,60 euros

Cal presentar
la targeta directament
a les taquilles

INFINIT

Andreu Casadellà

Sala La Planeta de Girona,
divendres 20 i
dissabte 21 de març,
a 2/4 de 9 del vespre

OFERTA 2x1
LIMITADA
Preu de l’entrada: 12 euros

Per a reserves, cal trucar al 972 18 64 45

OFERTA 2x1
LIMITADA

MUSEU DE LA
CONCA
DELLÀ

C/ del Museu, 4
Isona
(Pallars Jussà)

Preu de
l’entrada: 3,50 euros

Cal presentar
la targeta
directament
a la taquilla

LA MORT DINS
DE LA CLOSCA
D’UNA NOU

Cacauet Teatre
Escenaris 2020

Casal de Bordils,
diumenge 22 de març,
a les 6 de la tarda

OFERTA 2x1
LIMITADA
Preu de l’entrada: 3 euros

Per a reserves, cal trucar al 972 18 64 45

El Punt Avui no es fa responsable dels productes i serveis de tercers, responsabilitat que assumeixen íntegrament les empreses col·laboradores

Atenció al client 972 18 64 80 i també a atencioclient@elpuntavui.cat